

Asia: VN/32853/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi elintarvikemarkkinalain ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n ja 5 luvun 2 §:n muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. Lausunnonantajan yleiset huomiot koko esityksestä**

Erikoiskaupan liitto Etu ry haluaa lausua asiassa erityisesti niiden erikoiskaupan toimialojen osalta, joilla on esityksen mukaisia omia Private Label -tuotesarjoja. Tällainen on erityisesti ravintolisien ja muiden terveystuotteiden kauppa.

Näkemyksemme mukaan nykyinen lainsäädäntö on jo riittävää ja väitetyt ongelmat voitaisiin ratkaista jo nykyisen lainsäädännön (esim. laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa, laki elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä, kilpailulaki) sekä elintarvikemarkkinavaltuutetun nykyisten laaja-alaisten toimivaltuuksien avulla. Näiden keinojen käyttämisen tulisi olla ensisijaista.

#### **2. Huomiot esityksen vaikutuksista**

Esityksestä puuttuvat riittävän laaja vaikutusten arviointi ja eri toteutusvaihtoehtojen tarkastelu. Perustelut nojaavat väitteisiin ja yksipuolisiin näkökulmiin ilman objektiivisia ja faktapohjaisia perusteita tai lähteitä.

Erikoiskaupan liitto näkee, että esitetty sääntely vääristäisi kilpailua. Kansalliset tiukennukset (esim. maksuajat, tilausten peruutukset) ja uudet säännökset, kuten kaupan omien merkkien suosimisen kieltö, ovat ongelmallisia ja epätarkkoja. Omien merkkien ylisääntely vähentäisi kilpailua ja hyödyttäisi kansainvälisiä brändijättejä kuluttajien kustannuksella. Lisäksi kansainväliset toimijat jäisivät liikevaihtorajojen vuoksi kokonaan sääntelyn ulkopuolelle, mikä heikentäisi kotimaisten yritysten kilpailukykyä.

Lisäraportointivelvollisuus lisäisi myös hallinnollista taakkaa ja tuottaisi merkittäviä lisäkustannuksia.

### **3. Huomiot luvusta suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys**

Esitys on merkittävän puutteellinen perustuslaillisten vaikutusten osalta. Ehdotetut rajoitukset elinkeinovapauteen ja omaisuuden suojaan (PL 15 §, 18 §) eivät ole hyväksyttäviin tavoitteisiin perustuvia eivätkä välttämättömiä tai suhteellisia.

### **4. Muut huomiot perusteluista**

Erikoiskaupan liitto näkee, että lakiehdotus ei täytä lainvalmistelulle asetettuja laatuvaatimuksia ja sen sisältö on puutteellinen eikä se perustu faktoihin. Tämän takia lakiehdotus tulee palauttaa uudelleen valmisteluun.

Koska elintarvikemarkkinavaltuutetun olemassa olevia valtuuksia ei ole julkisesti saatavilla olevien tietojen mukaan kertaakaan testattu tai käytetty, ei ole mahdollista todeta nykylainsäädännön olevan riittämätön. Lisäsääntely on näin ollen ennen aikaista ja perusteetonta.

### **5. Huomiot 1 §:stä Soveltamisala säännöskohtaisine perusteluineen**

Erikoiskaupan liitto huomauttaa, että esitetty sääntely on osin EU-direktiivin vähimmäistason ylittävää. Ehdotettu sääntely kannustaisi ostamaan ulkomailta, sillä silloin nyt esitettyä, monelta osin epäselvää sääntelyä ei ole tarve soveltaa.

Ehdotetut muutokset myös vääristävät kilpailua kansainvälisten toimijoiden eduksi ja asettaa Suomessa toimivat yritykset heikompaan asemaan.

### **6. Huomiot 1 a §:stä Säännökset, joita sovelletaan riippumatta muutoin sovellettavasti laista säännöskohtaisine perusteluineen**

-

### **7. Huomiot 1 b §:stä Lain tarkoitus säännöskohtaisine perusteluineen**

-

### **8. Huomiot 2 §:stä Määritelmät säännöskohtaisine perusteluineen**

-

### **9. Huomiot 2 e §:stä Kaupalliset kostotoimet säännöskohtaisine perusteluineen**

-

### **10. Huomiot 3 a §:stä Neuvottelut poikkeuksellisten olosuhteiden johdosta säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**11. Huomiot 4 a §:stä Neuvotteluvoiman väärinkäyttö säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**12. Huomiot 4 b §:stä Kielto edellyttää tiettyjä tietoja säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**13. Huomiot 4 c §:stä Ostajan tuotemerkin suosimisen kielto säännöskohtaisine perusteluineen**

Kyseisen 4 c §:n sisältö ja ennen kaikkea sen soveltaminen jää täysin epäselväksi ja ostajan tuotemerkin suosimisen kieltoa koskeva pykälä 4 c tulisi poistaa.

**14. Huomiot 5 §:stä Elintarvikemarkkinavaltuutettu ja 7 §:stä valvonta säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**15. Huomiot 10 §:stä Huomautus, 11 §:stä Julkinen varoitus ja 11 a §:stä Elintarvikemarkkinavaltuutetun asettama kielto säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**16. Huomiot 11 b §:stä Markkinaoikeuden asettama kielto ja 12 §:stä Elintarvikemarkkinavaltuutetun oikeus hakea markkinaoikeudelta kiellon määräämistä säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**17. Huomiot siirtymäsäännöksestä**

-

**18. Huomiot 12 a §:stä seuraamusmaksu ja 13 b §:stä Viranomaisten välinen tietojenvaihto säännöskohtaisine perusteluineen**

-

**19. Huomiot Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta säännöskohtaisine perusteluineen**

-

Ropponen Jukka  
Erikoiskaupan liitto Etu ry